

З Новим роком
і Різдвом Христовим!

ВСЕ ПРО ЗАКОНИ - В ОДНІЙ ГАЗЕТІ!

Юридичний Вісник України

Загальнонаціональна правова газета

WWW.YVU.COM.UA

► № 26 (1559)

17-31 ГРУДНЯ 2025 РОКУ

СТОР. 3

2025 рік пішов,
але він залишив надії!

Протидія злочинності

Як це має відбуватися насправді

Сучасна антикримінальна політика дедалі чіткіше демонструє зсув від управління злочинністю як соціальним явищем до управління страхами та очікуваннями безпеки. Кримінальне право в цій конфігурації перестає виконувати функцію «ultima ratio» і дедалі частіше використовується як інструмент символічної політики, покликаний не стільки знижувати рівень злочинності або віктимізації, скільки продукувати відчуття контролю й рішучості держави.

Вячеслав ТУЛЯКОВ,

доктор юридичних наук, член-кореспондент НАПРН України,
Національний університет «Одеська юридична академія» НУ «ОЮА»

Політична воля та інфляція очікувань безпеки: нерозуміння причинно-наслідкових зв'язків

Інфляція очікувань у кримінальній політиці полягає не у зростанні фактичної злочинності, а в кумулятивному розширенні суспільного запиту на жорсткість, швидкість і демонстративність державної реакції. Медіалізовані інциденти, політична конкуренція та структурна недовіра до інститутів формують ситуацію, за якої політична воля ототожнюється зі здатністю швидко криміналізувати нові форми поведінки, знижувати стандарти відповідальності й розширювати повноваження правоохоронних органів. Критично те, що ця політична реакція систематично ігнорує фундаментальний віктимологічний принцип: віктимізація не є прямою функцією від кількості кримінальних заборон або суворості покарань.

Проблема полягає в тому, що законодавці та політики демонструють стійку нездатність розрізняти між зниженням статистичних показників злочинності та реальним зменшенням соціальної шкоди для жертв. Більше того, вони систематично не враховують феномен латентної віктимізації, яка може зростати навіть за формального зниження рівня зареєстрованої злочинності. Ця концептуальна «сліпота» призводить до того, що кримінальне право починає виконувати насамперед комунікативну функцію, стаючи мовою, якою держава відповідає на страхи, а не інструментом раціонального управління ризиками віктимізації. Наслідком цього стає структурний розрив між рівнем криміналізації та реальною спроможністю системи кримінальної юстиції захищати жертв, надавати їм підтримку та відновлювати їхні порушені права.

Злочин і злочинність як різні аналітичні площини: методологічна плутанина

Ключовою методологічною помилкою сучасної антикримінальної політики є тенденція до ототожнення злочину як юридичного факту зі злочинністю як соціальним процесом. Ця плутанина не є випадковою чи технічною, а свідчить про глибоке непорозуміння базових кримінологічних і віктимологічних концептів серед тих, хто формує кримінальну політику. Злочин існує лише в межах нормативної конструкції й фіксується через правозастосування, тоді як злочинність має латентний, інституціональний характер, хвилову динаміку та залежить від широкого спектра соціальних, економічних і культурних чинників. Віктимізація, у свою чергу, є ще складнішим феноменом, який не може бути редукований ані до юридичного факту злочину, ані до агрегованих показників злочинності. Коли законодавець і політики починають мислити злочинність через кількість кримінально-правових заборон або вироків, а віктимізацію через кількість офіційно зареєстрованих потерпілих, антикримінальна політика втрачає здатність працювати з причинами й зосереджується на симптомах.

Віктимізація та злочинність як асинхронні процеси: ігнорування темпоральної логіки

Особливо показовим є розрив між динамікою злочинності та процесами віктимізації, який систематично ігнорується в сучасній кримінальній політиці. Віктимізація не є механічним відображенням зареєстрованих злочинів і може накопичуватися навіть у періоди формального зниження кри-

мінальних показників. Це фундаментальне непорозуміння темпоральної логіки віктимологічних процесів призводить до того, що політики і законодавці оцінюють успішність антикримінальних заходів за короткостроковою динамікою статистики, не розуміючи, що справжні наслідки віктимізації можуть проявлятися через роки або навіть десятиліття. Як показують дані з постконфліктних суспільств, піки віктимізації часто відбуваються не під час активної фази конфлікту, а через 2-7 років після його завершення, коли накопичені психологічні травми, соціальна дезінтеграція та економічна нестабільність створюють умови для сплесків домашнього насильства, злочинності серед демобілізованих ветеранів та інших форм відкладеної віктимізації. Саме цей феномен, детально описаний у сучасній віктимологічній літературі, залишається практично невідомим тим, хто формує кримінальну політику.

Репресивні стратегії здатні створювати ситуацію, за якої жертви уникають контактів із системою правосуддя через страх вторинної віктимізації, стигматизації або непропорційного втручання держави (European Court of Human Rights Вячеслава проти України). Віктимізація в цьому сенсі є не лише наслідком злочинної поведінки, а й продуктом інституційного середовища, в якому жертва взаємодіє з державою. Злочинність описує поведінкові акти правопорушників, тоді як віктимізація фіксує стан уразливості, що має власну часову логіку та соціальні наслідки. Ігнорування цієї асинхронності неминує призводити до політик, які знижують видимість злочинності, але підвищують загальний рівень соціальної шкоди.

Британські антикримінальні акти 2022–2023 років як прояв європейської віктимологічної некомпетентності

Антикримінальне законодавство Великої Британії яскраво ілюструє не лише механізм кримінально-правової інфляції, зумовленої інфляцією очікувань безпеки, а й системне нерозуміння віктимологічних процесів на рівні законодавчої політики. Police, Crime, Sentencing and Courts Act 2022

та Public Order Act 2023 були ухвалені в атмосфері політичної напруги навколо протестної активності й суспільних страхів перед «хаосом» та «дезорганізацією». Розширення поліцейських повноважень, зниження стандартів відповідальності та запровадження превентивних обмежень створили потужний символічний сигнал контролю та рішучості. Водночас ці акти викликали системну критику з боку правозахисних організацій через загрозу свободі мирних зібрань, селективне правозастосування та криміналізацію поведінки з низьким рівнем шкоди. Проте найбільш проблемним аспектом цього законодавства є не стільки його репресивність, скільки повна відсутність віктимологічного обґрунтування. У парламентських дебатах, пояснювальних записках та офіційних обґрунтуваннях цих актів практично відсутній аналіз того, яким чином запроваджувані заходи вплинуть на реальний рівень віктимізації, чи зменшать вони ризики для потенційних жертв, чи створять нові форми інституційної віктимізації.

Окремої уваги заслуговує Victims and Prisoners Act 2024, який формально позиціонується як найбільш амбітна спроба законодавчого закріплення прав жертв у британській правовій системі за останні десятиліття. Цей акт запроваджує Victims' Code на статутному рівні, створює посаду Independent Public Advocate для підтримки жертв масових інцидентів, розширює доступ жертв до інформації про кримінальні провадження та посилює їхні процесуальні права. На перший погляд, це законодавство демонструє серйозний віктимологічний поворот у британській кримінальній політиці, визнання того, що система кримінальної юстиції має орієнтуватися не лише на покарання злочинців, а й на захист і підтримку жертв. Проте детальний аналіз цього акту виявляє його фундаментальні обмеження, зумовлені тим самим нерозумінням віктимологічних процесів, яке характеризує британське антикримінальне законодавство загалом.

Європейський віктимологічний стандарт: між амбітною нормативністю та практичним нерозумінням

Європейський правовий простір формально демонструє найбільш розвинену систему захисту прав жертв злочинів, що втілена в трьох ключових документах: Директиві 2012/29/ЄС про встановлення мінімальних стандартів прав, підтримки та

захисту жертв злочинності, Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи CM/Rec(2023)6 щодо прав жертв терористичних актів та Стратегії ЄС щодо прав жертв (2020-2025). На нормативному рівні ці документи створюють вражаючий за обсягом і деталізацією каркас віктимологічних гарантій, який охоплює право на інформацію, підтримку, захист, участь у провадженні, компенсацію та відновлювальне правосуддя. Проте саме аналіз цих документів і практики їхнього впровадження виявляє глибокий розрив між нормативною амбітністю та концептуальним розумінням віктимологічних процесів.

Директива 2012/29/ЄС, яка замінила Рамкове рішення 2001 року та стала найбільш комплексним загальноєвропейським документом у сфері прав жертв, побудована на логіці процесуальних гарантій і стандартизації сервісів. Вона встановлює право жертв на отримання інформації з моменту першого контакту з компетентними органами, на доступ до служб підтримки, на участь у кримінальному провадженні, на захист під час провадження, на компенсацію. Документ передбачає індивідуальну оцінку потреб жертв, особливий захист для вразливих категорій (дітей, жертв сексуального насильства, жертв торгівлі людьми) та навчання фахівців, які працюють з жертвами. На перший погляд, це законодавство втілює всі основні принципи сучасної віктимології та має забезпечити комплексний підхід до захисту жертв. Однак критичний аналіз виявляє серйозні концептуальні обмеження. По-перше, Директива зосереджена майже виключно на жертвах у контексті кримінального провадження, розглядаючи їх переважно як учасників процесу, а не як носіїв автономних прав на відновлення та реінтеграцію незалежно від долі кримінальної справи. Віктимізація редукується до юридичного статусу потерпілого, тоді як величезний масив латентної віктимізації, жертв, які не звертаються до правоохоронних органів, або жертв, чії справи не доходять до суду, залишається поза межами цього нормативного захисту. Директива не містить жодних положень про систематичний моніторинг рівня віктимізації в суспільстві, про виявлення латентних жертв, про превентивні стратегії зменшення ризиків ві-

ктимізації на соціальному рівні. По-друге, Директива оперує статичним розумінням жертви, ігнорує темпоральну динаміку віктимологічних процесів. Вона передбачає права жертв на різних етапах провадження, але не враховує той факт, що найбільш травматичні наслідки віктимізації часто проявляються через місяці або роки після завершення кримінальної справи. Відсутні положення про довгострокову підтримку жертв, про моніторинг відкладених ефектів віктимізації, про системне запобігання третинній віктимізації через соціальну ізоляцію, економічну дестабілізацію або психологічну травматизацію. Директива діє так, ніби віктимізація є одномоментною подією, що завершується з закриттям кримінального провадження, повністю ігноруючи сучасні віктимологічні концепції континууму віктимізації та кумулятивних ефектів. По-третє, навіть найпрогресивніші положення Директиви про індивідуальну оцінку потреб жертв сформульовані в термінах стандартизованих процедур, а не справді індивідуалізованого підходу. Індивідуальна оцінка зводиться до заповнення формалізованих опитувальників і віднесення жертви до однієї з передбачених категорій вразливості, тоді як реальна індивідуалізація вимагала б розуміння унікальної віктимологічної траєкторії кожної жертви, специфічного контексту її віктимізації, індивідуальних ресурсів резиліентності та бар'єрів до відновлення. Директива не передбачає механізмів, які б дозволяли системі адаптуватися до цієї унікальності, замість цього пропонуючи набір стандартизованих сервісів, які жертва може отримати за умови відповідності формальним критеріям.

(Далі буде...)

Протидія злочинності

Як це має відбуватися насправді

► ЗАКІНЧЕННЯ. Початок у №25

Сучасна антикримінальна політика дедалі чіткіше демонструє зсув від управління злочинністю як соціальним явищем до управління страхами та очікуваннями безпеки. Кримінальне право в цій конфігурації перестає виконувати функцію «ultima ratio» і дедалі частіше використовується як інструмент символічної політики, покликаний не стільки знижувати рівень злочинності або віктимізації, скільки продукувати відчуття контролю й рішучості держави.

Вячеслав ТУЛЯКОВ,

доктор юридичний наук, член-кореспондент НАПРН України,
Національний університет «Одеська юридична академія» НУ «ОЮА»

Європейський віктимологічний стандарт: між амбітною нормативністю та практичним нерозумінням

Стратегія ЄС щодо прав жертв (2020-2025), яка покликана забезпечити імплементацію Директиви 2012/29/ЄС після практичного провалу реалізації її положень протягом 8 років, і підвищити рівень захисту жертв у всіх державах-членах, виявляє ще більш глибоку прірву між нормативними амбіціями та концептуальним розумінням. Стратегія встановлює декілька пріоритетних напрямів: ефективна комунікація з жертвами та безпечне середовище для звернень; покращення підтримки та захисту найбільш вразливих жертв; полегшення доступу до компенсації; зміцнення співпраці та координації між усіма відповідними суб'єктами; зміцнення міжнародного виміру прав жертв. На рівні риторики ця стратегія демонструє комплексне розуміння проблематики та необхідність міжсекторальної координації. Однак детальний аналіз показує, що Стратегія оперує переважно в логіці адміністративних процедур і інституційної координації, а не в логіці трансформації соціальних умов, які породжують віктимізацію. Вона фокусується на покращенні функціонування існуючих систем підтримки, а не на фундаментальному переосмисленні підходу до віктимізації як соціального феномену. Стратегія не містить жодних положень про необхідність систематичного віктимологічного моніторингу на рівні ЄС, який би відстежував не лише кількість жертв, які звернулися за допомогою, а динаміку віктимізації в суспільстві, включаючи латентну віктимізацію, поліви-

ктимізацію, вторинну та третинну віктимізацію. Відсутня концепція «віктимологічної обсерваторії» на європейському рівні, яка б акумулювала дані, проводила порівняльні дослідження та генерувала evidence-based рекомендації для політики.

Критично те, що всі три документи Директива, Рекомендація та Стратегія побудовані на імпліцитному припущенні, що ефективний захист жертв можливий через стандартизацію процедур і створення універсальних сервісів. Це фундаментально суперечить сучасному розумінню віктимологічних процесів як контекстуально специфічних, культурно обумовлених і індивідуально варіативних.

Європейський підхід ігнорує той факт, що віктимізація в постконфліктних суспільствах (як Україна чи Боснія), у суспільствах з високим рівнем соціальної нерівності (як деякі країни Південної Європи) або в суспільствах з сильними патріархальними традиціями має радикально різний характер і потребує радикально різних відповідей. Універсалізація стандартів призводить до того, що держави імплементують формальні процедури, які можуть бути цілком неефективними в їхньому специфічному контексті.

Більше того, всі три документи демонструють нерозуміння темпоральної динаміки віктимологічних процесів. Вони розглядають віктимізацію як дискретну подію, на яку система повинна відреагувати надання інформації, підтримки, доступу до правосуддя, тоді як реальна віктимізація є тривалим процесом з множинними фазами, де первинна травма може бути посилена вторинною віктимізацією з боку інституцій, соціальною стигматизацією, економічними

втратами та психологічними наслідками, які проявляються через роки. Жоден з цих документів не передбачає механізмів довгострокового супроводу жертв, моніторингу їхнього благополуччя через 5-10 років після віктимізації, системного запобігання відкладеним ефектам травми.

Особливо проблемним є той факт, що європейські документи практично не інтегрують концепцію позитивної віктимології та агентності жертв. Навіть найпрогресивніші положення про участь жертв теж сформульовані в патерналістській логіці: держава надає жертві можливість висловитися, отримати підтримку, бути почутою, але жертва залишається пасивним реципієнтом державних сервісів, а не активним агентом власного відновлення. Відсутні механізми, які б дозволяли жертвам самостійно визначати траєкторію відновлення, обирати форми підтримки, які відповідають їхнім індивідуальним потребам і культурному контексту, або брати участь у створенні інноваційних форм підтримки на основі власного досвіду.

Нарешті, найбільш критичною проблемою європейського віктимологічного стандарту є відсутність механізмів оцінки ефективності не в термінах кількості створених сервісів або проведених тренінгів, а в термінах реального впливу на благополуччя жертв. Жоден з аналізованих документів не передбачає обов'язкового збору даних про задоволеність жертв взаємодією з системою, про випадки вторинної віктимізації в процесі отримання підтримки, про довгострокові наслідки різних моделей підтримки для відновлення жертв. У результаті створюється ситуація, за якої держави звітують про імплементацію Директиви через кількість створених центрів підтримки, проведених тренінгів для поліції та суддів, ухвалених національних стратегій, тоді як реальний рівень віктимізації, якість підтримки та ефективність відновлення залишаються невідомими.

Таким чином, європейський віктимологічний стандарт, попри свою нормативну амбітність і деталізацію, демонструє фундаментальні концептуальні обмеження, зумовлені нерозумінням базових віктимологічних процесів. Він створює ілюзію комплексного захисту жертв через бюрократи-

зацію та стандартизацію, тоді як реальна трансформація підходу до віктимізації вимагала б визнання її складності, контекстуальності, темпоральної динаміки та необхідності справжньої агентності жертв.

Європейська модель стала взірцем для імітації в державах-кандидатах, включаючи Україну, де формальна імплементація директив і рекомендацій відбувається без критичного осмислення їхніх обмежень і без адаптації до специфічного постконфліктного контексту, що призводить до подвоєння проблеми: не лише зберігається концептуальне нерозуміння віктимологічних процесів, а й додається ілюзія відповідності європейським стандартам, яка блокує пошук справді ефективних рішень.

Український контекст і віктимологічний дефіцит як норма кримінальної політики

Українська кримінальна політика, особливо в умовах війни та поствоєнного переходу, демонструє ще гостріший дисбаланс між репресивною логікою та віктимологічним підходом, що зумовлений не лише політичними обставинами, а й глибоким концептуальним нерозумінням віктимологічних процесів серед законодавців, правозастосовувачів та навіть значної частини академічної спільноти. Посилення санкцій і криміналізація нових форм поведінки часто подаються як прояв політичної волі та справедливості, однак не супроводжуються системним розвитком механізмів підтримки жертв, компенсації шкоди й запобігання вторинній віктимізації.

Особливо показовим є той факт, що в сучасних українських наукових публікаціях з кримінального права та кримінології віктимологічна проблематика часто зводиться до ритуальних посилань на Бенджаміна Мендельсона та Ганса фон Гентіга, написаних майже століття тому, тоді як сучасні концепції полівіктимізації, позитивної віктимології, відновного правосуддя та віктимологічної інженерії залишаються практично невідомими. Навіть коли автори звертаються до міжнародного досвіду, вони демонструють селективність і поверховість: зосереджуються на окремих програмах допомоги жертвам у конкретних юрисдикціях, але ігнорують базові міжнародні документи, такі як Європейська конвенція про відшкодування збитків жертвам насильницьких злочинів 1983 року, підписана Україною ще в 2005 році, але досі не ратифікована.

Віктимологія в українському праві зали-

шається фрагментованою та переважно декларативною, будучи пов'язаною з вимогами євроінтеграції або діяльністю міжнародних організацій, а не з внутрішньо узгодженою кримінальною політикою. У результаті формується парадоксальна ситуація, за якої масова віктимізація, пов'язана з воєнними злочинами, переміщенням населення та соціальною дезінтеграцією, не отримує адекватної правової й інституційної відповіді, тоді як кримінальне право продовжує розширюватися як символічний інструмент державної сили. Критичним є той факт, що в Україні практично відсутня система моніторингу віктимізації, яка б виходила за межі кримінальної статистики. Держава не збирає системних даних про звернення до кризових центрів, про випадки вторинної віктимізації в системі правосуддя, про довгострокові психологічні та соціальні наслідки віктимізації. Політики та законодавці оперують абстрактними уявленнями про «захист жертв», не маючи жодного уявлення про реальну динаміку віктимологічних процесів у суспільстві, що зазнає воєнної травми. Більше того, навіть після завершення активної фази конфлікту немає жодних підстав очікувати, що будуть запроваджені системи раннього попередження постконфліктних сплесків віктимізації.

Нерозуміння позитивної віктимології та агентності жертв

Класичний віктимологічний підхід зазвичай фокусувався на жертві як на об'єкті, носіїв шкоди, що потребує захисту, компенсації, відновлення. Однак сучасні підходи, зокрема позитивна віктимологія, пропонують іншу парадигму: жертва як активний суб'єкт, що має агентність, здатність до виживання, відновлення, створення нової ідентичності. Проблема полягає в тому, що цей парадиг-

мальний зсув практично не відображений у кримінально-правовому мисленні законодавців і правозастосовувачів, які продовжують оперувати застарілими концепціями пасивної жертви, що потребує виключно патерналістського захисту з боку держави.

У позитивній віктимології підкреслюється, що жертва не повинна залишатися закостенілою у ролі потерпілого, а має отримати можливість трансформувати свій досвід, відновити контроль над життям, віднайти ресурси для зміни, реінтеграції, самостійного формування безпеки. Це означає когнітивне переосмислення травми, розвиток внутрішньої стійкості, резиліентності, соціальну підтримку, юридичне визнання прав, участь у відновленні та правосудді. У контексті України, з постійною війною, масовими травмами, зміщеннями та втратами, позитивна віктимологія має особливу цінність, оскільки дозволяє побудувати модель переходу від жертви до агента власного відновлення.

Проте, як я вже казав, в реальній антикримінальній політиці та правозастосовній практиці домінує патерналістська логіка, за якої жертва залишається пасивним об'єктом державного піклування або, що гірше, простим процесуальним інструментом для засудження винуватця. Відсутні системні механізми забезпечення участі жертв у прийнятті рішень щодо їхніх справ, відсутня підтримка їхньої автономії та агентності, відсутні програми, які б допомагали жертвам не просто «пережити» травму, а трансформувати її в ресурс для особистісного та соціального розвитку. Законодавець продовжує мислити жертву як слабку, беззахисну істоту, що потребує виключно захисту та компенсації, ігноруючи той факт, що така інфантілізація жертви може бути формою вторинної віктимізації, що позбавляє людину суб'єктності та можливості відновлення.

Висновки: від символічної репресії до раціональної віктимологічної політики

Аналіз кримінально-правової інфляції та інфляції очікувань дозволяє зробити висновок, що сучасна антикримінальна політика дедалі частіше спрямована на стабілізацію політичної тривожності, а не на зменшення реальної соціальної шкоди. Проте найбільш критичною проблемою є не сама репресивність цієї політики, а її концептуальна основа: фундаментальне нерозуміння віктимологічних процесів, їхньої динаміки, темпоральної логіки та зв'язку зі злочинністю. Законодавці, правозастосовувачі та значна частина академічної спільноти продовжують оперувати застарілими концепціями, ігноруючи сучасні досягнення віктимології, які демонструють складність, багатогранність і нелінійність процесів віктимізації.

Європейський досвід демонструє ефективність символічного кримінального права в короткостроковій політичній перспективі, але водночас виявляє його обмеженість у сфері захисту прав і зниження віктимізації. Український контекст, у свою чергу, оголює структурний віктимологічний дефіцит, який нейтралізує потенціал навіть найжорсткіших кримінально-правових реакцій і водночас демонструє майже повну відсутність розуміння базових віктимологічних концепцій серед тих, хто формує кримінальну політику.

У цьому сенсі перспективною видається антиінфляційна модель кримінальної політики, в якій право стримує, а віктимологічні та соціальні інструменти стабілізують систему безпеки, повертаючи кримінальному праву його раціональну, а не символічну функцію. Проте реалізація такої моделі потребує радикальної зміни концептуальних основ антикримінальної політики: від фокусу на покаранні злочинців до фокусу на захисті та відновленні жертв, від управління статистикою злочинності до управління ризиками віктимізації, від короткострокових репресивних реакцій до довгострокових превентивних стратегій, від патерналістського ставлення до жертв до визнання їхньої агентності та суб'єктності.

Поки віктимологія залишається маргінальною дисципліною, про яку згадують хіба що в контексті історичних посилок на класиків столітньої давності, антикримінальна політика буде продовжувати відтворювати застарілі репресивні моделі, які не здатні ані запобігти віктимізації, ані підтримати тих, хто вже став її жертвою, ані побудувати стійке безпечне суспільство в умовах післявоєнної трансформації.

ВСУ відзначив 8-му річницю процесуальної діяльності

15 грудня, Верховний Суд відзначає 8-му річницю від дня початку процесуальної діяльності. З цієї нагоди керівники ВС поділилися вісьмома цікавими фактами про ВС.

1. У Верховному Суді працює 147 суддів – 90 чоловіків і 57 жінок. Це представники різних юридичних шкіл, вихідці з різних правничих професій – кожен зі своїм особливим характером мислення і стилем аргументації. Така комбінація формує ширший кут зору на складні правові проблеми.

2. Уперше суддями Верховного Суду стали адвокати та науковці. У межах оновлення судової системи за результатами відкритого та публічного конкурсу суддями Верховного Суду, окрім кандидатів із суддівським досвідом, змогли стати адвокати та науковці, які мають професійний досвід роботи не менше 10 років. Натомість раніше суддями тогочасного Верховного Суду України могли стати виключно судді з не менш ніж 15-річним стажем роботи або судді Конституційного Суду України.

3. Щороку Верховний Суд розглядає близько 80–90 тис. справ. Щодня Верховний Суд розглядає справи, рішення в яких визначають орієнтири для правозастосування і мають значення не лише для конкретної людини, яка є стороною спору, а й впливають на тисячі правовідносин по всій країні.

4. Верховний Суд працює в п'яти будівлях. Це зумовлено структурою Суду, яка передбачає його поділ на чотири касаційних суди та Велику Палату. Головна адміністративна будівля Верховного Суду – Кловський палац. Це пам'ятка архітектури XVIII століття, у якій сьогодні історія співіснує із сучасною судовою інфраструктурою. Тут відбуваються засідання Пленуму Верховного Суду і Великої Палати ВС, міжнародні зустрічі та науково-практичні заходи, а також регулярні експресії для прийдешнього покоління правників, а нині – студентів юридичних навчальних закладів з усієї України.

5. Понад 597,9 млн грн суддівської винагороди суддів ВС

перераховано на підтримку Збройних Сил України. Такі відрахування системно здійснюються від початку повномасштабної війни. Судді також беруть участь у волонтерських ініціативах і підтримують військові підрозділи та благодійні організації особисто.

6. База правових позицій Верховного Суду – інноваційний IT-продукт, який не має аналогів. Це не просто база даних. Це система, яка за допомогою штучного інтелекту структурує тисячі правових позицій, автоматично формує короткі правові висновки у справах, знаходить за лічені секунди релевантні рішення та показує, як трансформуються підходи ВС у часі.

7. Апарат Верховного Суду – це 1160 людей. Юристи, аналітики, секретарі засідань, IT-команди, редактори, перекладачі, розпорядники, спеціалісти з діловодства, комунікацій, кадрів і аудиту – саме вони забезпечують повний цикл роботи правосуддя.

8. Верховний Суд – це не лише правові позиції і рішення, а й активна спільнота людей. Судді та працівники ВС в позаробочий час беруть участь у благодійних марафонах, спортивних і патріотичних ініціативах, турнірах, змаганнях і запливах, долучаються до екологічних акцій, благодійних зборів та волонтерської допомоги, зокрема плетіння маскувальних сіток для українських захисників.

Верховний Суд України

